

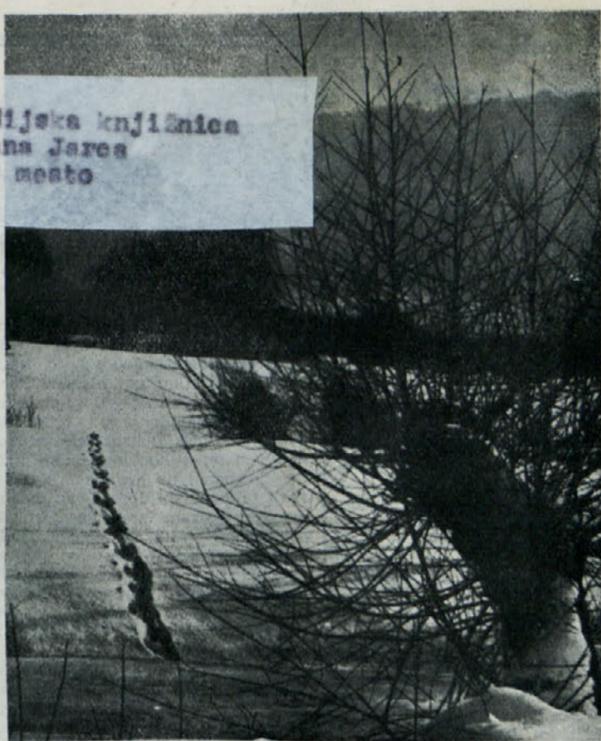
NOVICE

LETO IV. - št. 7

V KOČEVJU 7. FEBRUARJA 1959

Cena 10 din

Študijska knjižnica
Mirena Jarec
Novo mesto

Vedeli smo, da se nam zima ne bo izneverila. Te dni je zapadel sneg in fotoamater je na uspeh način posnel prve stopinje v snegu.

Ob jubilejnem letu ZKJ

Pred pripravljani odbor za proslavo 40 obletnice ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije in Muzejsko društvo Kočevje so postavljene velike naloge. V času proslav, ki se bodo vrstile skozi vse leto, tošnje leto, bomo razstavljali v Kočevju kakor tudi v večjih krajih na podeželju dokumente in slike o delu in borbi Komunistične partije Jugoslavije v štiridesetem obdobju posebno pa še v težki, krvavi in zmagoviti narodnoosvobodilni borbi. Muzejsko društvo v Kočevju ima zbrana velika gradiva iz tega 40-letnega obdobja, vendar je še veliko tega gradiva med prebivalstvom, kjer leži pozabljeno po predelih in je prepuščeno uničenju. Posebno naša borci in aktivisti, ki so neshotokrat gledali smrti v oči in so redko le po glem naključju rešili življenja, bodo nesli skrivnosti svojih doživetij v prerani grob.

Zato bomo prav v letošnjem jubilejnem letu najlepše počastili spomin na 40 letnico slavne zmagovite poti naše Komunistične partije, tako da bomo pisali spomine na doživlja pred in med vojno, da bomo vse dokumente in slike iz naših slavnih dni in zmag izročili Muzejskemu društvu v Kočevju. Spomini so lahko tudi kratki in lahko opisujejo le posamezna doživlja. Muzejsko društvo v Kočevju je dalo vse prejete slike in dokumente takoj prefotografirati ter bo na željo original vrnilo lastniku. Prav tako bo tudi spomine, ki imajo večjo zgodovinsko vrednost, primerno honoriralo.

KOČEVSKA REKA ZA OBLETNIKO KPJ
Organizacija ZK Kočevska Reka je sklenila pestro počastiti 40-letnico KPJ. V ta namen je že sestavila obširen program, ki bo izveden v teku letošnjega leta.

V počastitev 40-letnice KPJ se je začel šahovski turnir ŠS Kočevska Reka na enajstih deskah. V marcu je predvideno predavanje o zgodovini KPJ.

16. in 17. maja bo Občinski komitej ZK iz Kočevja priredil potujočo razstavo o razvoju in delu KPJ na Kočevskem.

24. maja bo telovadni nastop otrok iz šol na območju Kočevske Reke.

Na »Dan borca« — 4. julija se bodo srečali komunisti in stari borci v Borovcu.

Svečana akademija v počastitev 40-letnice KPJ bo 22. julija. V juliju in avgustu bo DPD »Svoboda« Kočevska Reka prikazala tudi eno izmed znanih dramskih del.

NIL

KOMBAJNI

Za letošnjo žetev bo na razpolago 1300 novih kombanjev, tako bo naše kmetijstvo imelo že 2600 teh koristnih strojev.

Cene umetnih gnojil pa bodo od 9 do 29,5 dinarjev za kg.

SKRB ZA LETNI ODMOR NASIH DELAVCEV

Preteklo leto so sindikalne podružnice Rudnika, Kmetijskega gozdarskega posestva, podjetja »Avto« in »Klas« uredila 76 ležišč ob morju in Selcah in Medveji. Tako je več kot 700 delavcev in uslužbencev iz Kočevja, za ceno največ 200 dinarjev na dan, preživelo del letnega odmora na Jadranu.

S seje okrajnega zbora proizvajalcev

V torek 3. februarja je bila v Ljubljani seja zbora proizvajalcev našega okraja. Razpravljali so o tarifnih sporazumih, tarifnih pravilnikih in sploh o nagrajevanju v letu 1959.

Predsednik okrajne tarifne komisije je v uvodu poudaril, da imajo v letošnjem letu gospodarske organizacije odgovorno in pomembno nalogo pri urejevanju pravilne tarifne politike. Izdelati in sprejeti merajo nove tarifne pravilnike na podlagi tarifnih sporazumov, ki naj bi odpravili dosedanja nesorazmerja v tarifnih postavkah med podjetji iste stroke.

V novih pravilnikih je nemogoče administrativno določanje plač v

razponu, ker to pomeni avtomatično poviševanje, brez povezave z večjo proizvodnjo. Treba je sicer določiti začetno osnovo, vendar naj uravnava višino plač le večja produktivnost.

Če hočemo to doseči, je nujno, da čim več dela opravimo v akordu ali normah. Delovni učinek naj bi ocenjevali po akordnih cenikih, ki naj bi jih posamezne zbornice in združenja mad seboj vskladila.

Na koncu je zbor proizvajalcev sklenil, da je v načelu nedopustno

poviševanje nominalnih plač, če to ni upravičeno z večjo produktivnostjo. Nagrajevanje delavcev mora biti vsklajeno z njihovim delovnim učinkom. Sindikalne organizacije naj bi ne priznavale tarifne pravilnike, katerim ne bi bila priložna dokumentacija o nagrajevanju po enoti proizvoda. Odborniki so tudi odločno zahtevali, da je treba pri določanju kmečke dohodnine zahtevati iste kriterije, kot so določeni za dajatve v kolektivih. Položaj delavca in kmeta je treba izenačiti.

Predsednik republike, Tito, se s soprogo in svojim spremstvom te dni muči v prijateljski Etiopiji. Kakor v azijskih deželah, so mu tudi na afriških tleh, v Etiopiji, pripravili slovesen sprejem. V glavnem mestu dežele, v Adis Abebi, so predsednika Tita in njegovo spremstvo pozdravili cesar Haile Selasie, cesarica in člani cesarske družine, člani etiopske vlade in drugi voditelji dežele, kakor tudi desetstični prebivalcev glavnega mesta.

Jugoslavijo ne povezujejo z Etiopijo samo simpatije in razumevanje, temveč tudi podobni nazori v zunanje-političnih vprašanjih. Ti so prišli do izraza že ob prvem obisku etiopskega cesarja v Beogradu in prvem predsednikovem obisku v Adis Abebi. Obe deželi se bojujeta za mir, mednarodno sodelovanje in varnost na načelih miroljubnega sožitja. Zato sta oba državnika pri razgovorih našla skupni jezik.

V Moskvi zaseda XXI. kongres KP Sovjetske zveze. Predsednik sovjetske vlade in prvi sekretar KP SZ, Hruščev, je v daljšem referatu obrazložil dosedanjo politiko Sovjetske zveze, razvoj gospodarstva in kmetijstva v deželi in drugo.

Hruščev pa tudi tokrat ni mogel mimo tega, da ne bi napadel jugoslovanske »revizioniste«. Hruščev je tokrat nastopil z novim »argumentom«. Dejal je, da v Sovjetski zvezi ni političnih zapornikov in da bi bilo dobro, če bi jugoslovanski voditelji izpustili vse komuniste, ki jih imajo zaprte zaradi tega, ker se ne strinjajo s programom ZKJ. Trditelj Hruščeva ni točna. Pri nas je skupina oseb, ki so že leta 1948 prišli v spor z zakoni naše države, predvsem zato, ker so bili povezani z aparatom Berije. Ti ljudje so bili kaznovani zato, ker so organizirali ilegalne prehode čez mejo, ne pa zaradi kakšnega stališča proti programu ZKJ.

V Kairu se je zbralo 450 delegatov Azije in Afrike ter veliko število študentov iz vseh arabskih dežel na mladinsko konferenco. Naj omenimo, da so predstavniki nekaterih vzhodnih dežel onemogočili udeležbo na mladinski konferenci predstavniku jugoslovanske mladinske organizacije. Predstavniki jugoslovanske mladine, ki so prispeili v Kairo, so sedaj gostje Vrhovnega sveta za mladino Združene arabske republike.

V Bagdadu, glavnem mestu Iraka, je bil sodni proces proti bivšemu namestniku ministrskega predsednika Kasema in enemu izmed voditeljev državnega udara proti monarhiji, polkovniku Arefu. Aref je bil obtožen, da je organiziral zaroto z namenom, da bi strmoglavil revolucionarno iraško vlado in ubil premiera Kasema. Dolžili so ga tudi, da je zahteval, da se Irak združi z Združeno arabsko republiko. Kakor poroča nekaj kairski list, je bil polkovnik Aref obsojen na smrt. Poročajo tudi, da bo Irak še naprej ostal član Bagdadskega pakta, katerega so rodili in z njim krmarijo na Zahodu.

V Spaniji je skupina industrialcev, advokatov in generalov ustanovila v Madridu novo politično stranko Union Espanola. V Spaniji ni strank, razen Francove falange, zato je nova stranka »ilegalna« in torej v opoziciji do Francovega režima.

Na splošnih volitvah v Luksemburgu so dobili največ poslanskih mest katoliki. Socialisti in komunisti pa so dobili 10 sedežev v parlamentu. Kakor sodijo, bodo katoliki in liberalci, ki so precej povečali število poslanskih mest, sestavili novo koalicijsko vlado.

V Avstriji so uvedli 45-urni delovni teden. Delavci bodo delali na teden tri ure manj, pri čemer pa se njihove plače in mezde ne bodo spremenile. Nova koalicijska pogodba o uvedbi 45-urnega delovnega tedna pa ni zafela več sto tisoč delavcev in uslužbencev, zaposlenih v kmetijstvu, gozdarstvu, javnih službah in še nekaterih drugih poklicih.

Na dvodnevem referendumu se je moško prebivalstvo Švice izreklo proti temu, da bi Švicarke dobile volilno pravico.

O šolah in šolstvu

V kočevski občini imamo 24 šol (brez gimnazije), katere obiskuje nad 2140 otrok. Te otroke poučuje 78 učiteljev in profesorjev. Šole so takole porazdeljene: popolne osemletne šole so — dve v Kočevju, ena v Vasi-Fari, šestoddelčne šole imajo v Stari cerkvi, ima 8 razredov, v Livoldu imajo 4 razredno šolo, v Oslinici pa 8 razredno. Obe šoli sta trioddelčni. Dvoudelčne šole z 8 razredi imajo v Štalcarjih, Kočevski Reki, Borovcu, Banja loki, Mozlju,

Vimolju, Predgradu in Koprivniku. Enooddelčne šole z 8 razredi so v Polomu, Starem logu, Smuki, Oneku, Lazih, Spodnjem logu, Kostelu, Kužlju, Bosilvi loki in Papežih.

Največja po številu učencev je osemletka »Jožeta Šeška« v Kočevju, po podatkih iz meseca decembra je obiskovalo šolo 605 otrok, poučevalo pa 21 učnih moči, za njo se uvršča osemletka »Mirka Bračiča« v Kočevju s 599 otroki in 15 učnimi močmi, na tretjem mestu pa je osnovna šola v Stari cerkvi z 209 otroki, katere poučuje 6 učiteljev. Osemletko v Vasi-Fari obiskuje 146 otrok (leta 1952 jih je bilo 165), poučuje pa 9 učnih moči.

Kot zanimivost bomo navedli tudi šolo z najmanjšim številom učencev. To »prvenstvo« ima enooddelčna šola na Smuki, katero obiskuje samo 8 otrok, ali za vsak razred po en otrok.

Število šoloobveznih otrok iz leta v leto narašča. Na osemletki »Mirka Bračiča« računajo, da bo leta 1962 obiskovalo šolo že 740 otrok, na osemletki »Jožeta Šeška« tudi 740 otrok itd. Zaradi povečanja števila učencev bodo potrebni tudi novi učni prostori. Na šoli »Mirka Bračiča« bodo morali šolsko poslopje adaptirati, dvigniti za eno nadstropje ali pa dozidati nov trakt. Nujno rabijo še vsaj štiri učilnice, prostore za gospodarsko - tehniški pouk, delavnico, zborovalnico, dva kabineta, pevsko sobo in prostore za mlečno kuhinjo. Šoli primanjkuje tudi učila za višje razrede in oprema za telovadnico.

Osemletka »Jožeta Šeška« je nastala s šolskim letom 1958/59 zaradi ukinitve nižjih razredov gimnazije. Nima lastne stavbe in gostuje v gimnaziji. Šola ima 9 učilnic v gimnaziji, 1 učilnico pa v bivši sodnji. Šolo bo treba adaptirati, dvigniti za eno nadstropje. Pridobiti bo treba vsaj štiri učilnice, tri kabinete, delavnico, pevsko sobo, telovadnico, prostore za gospodinski pouk in mlečno kuhinjo.

FOTOKLUB KOČEVJE

Po večletnem premoru so fotoamaterji Kočevja spet ustanovili svojo organizacijo, Fotoklub Kočevje. Na ustanovnem zboru, ki je bil minulo nedeljo, so izvolili organe kluba in si postavili prve naloge. Za predsednika je bil izvoljen neutrudni društveni delavec in organizator, geometer Bojan Slokar, za tajnika Lado Gašparac, za blagajnika pa Anica Stropnik.

Kočevje je bilo eno izmed redkih mest, ki ni imelo organiziranega dela fotoamaterjev, kljub temu, da je precej lastnikov fotoaparatov in za fotografsko umetnost tudi zanimani. Manjkalo je le človek, ki bi s svojo organizacijsko sposobnostjo združil amaterje in jim tako v tej tako vsestranski zvrsti pomagal osvajat novo spoznanja.

Klub bo v okviru možnosti takoj pričel z začetnimi in nadaljevalnimi tečaji, si priskrbel primeren prostor za delo, najnujnejše priprave za fototermico in če se bo le dalo, bo kupil tudi nekaj fotoaparatov.

Političnim in društvenim organizacijam, kakor tudi podjetjem, bo ob raznih proslavah lahko pomagal s pripravo kvalitetnih fotografij in razstav, zato tudi pričakujemo, da bodo ljudski odbor in podjetja dali

Ponovne volitve v kočevski občini

Občinski ljudski odbor Kočevje je izdal odlok o razpisu nadomestnih volitev. Izvolili bodo nove občinske odbornike za tiste volivne enote, ki nimajo več svojega odbornika, zato ker se je odselil, so odpovedal mandat, ali pa je umrl.

Za zbor proizvajalcev bodo volitve 23. februarja in bodo volili v teh kolektivih:

Elektro, Kemična in Kočevski tisk, kjer je bila do sedaj odbornica Fanika Kranjc. Gradbeno podjetje »Zidar«, do sedaj Anton Knav; »Avto« Kočevje, železniška postaja, Podjetje za vzdrževanje proge in Pošta; kjer je bil do sedaj odbornik Drago Debeljak; Vodovod, Komunala, Stanovanjske skupnosti, Klavniča, Kino, Kovaštvo, Kleparstvo, Plekskarstvo, Mizar, Modno krojaštvo, Splošno krojaštvo, Žensko krojaštvo, Mesnica Predgrad, Damski salon, Tapetništvo, Čevljarstvo, Fotoliki, kjer je bil odbornik Miha Kogoj.

Nove volitve v občinski zbor pa bodo v nedeljo, 22. februarja, in sicer:

za območje mesta Kočevje, desna

stran glavne ceste od glavnega mostu do Dolge vasi, kjer je bil do sedaj odbornik Stane Repar; območje mesta, Šeškov in Kolodvorski teren, kjer je bila do sedaj odbornica Pepca Debeljak; območje naselja Šalka vas, kjer je bil do sedaj odbornik Anton Finc; za vasi Nova sela, Delač, Colnarji, Dren, Lipovec, Rajšele, Zapuže, Kostel, Maver in Žaga, kjer je bil do sedaj odbornik Jože Klarič.

Po teh volivnih enotah so imeli tudi že zore volivcev in predlagali nove kandidate za Občinski ljudski odbor Kočevje. Kateri so novi kandidati, bomo poročali v prihodnjih številkah.

POGODBENO PITANJE

Na območju kmetijske zadruge Velike Lašče bodo zajeli v pogodbeno pitanje 120—130 glav goveje žilvine, večji del mlade. Zadruga bo sklepala pogodbe tudi za vzrejo mladih prašičev — bikonov. Računajo, da bodo zajeli v pogodbeno pitanje približno isto število prašičev kot govedi.

Pri vsaki zadruzi - aktiv mladih združnikov

Aktivni mladih združnikov. Kje vse delujejo, kaj delajo, njihovi uspehi v preteklem letu in njihovi načrti za bodoče? O vsem tem vemo premalno. Vemo le to, da so pred mladimi združniki velike naloge,

posebno pa sedaj, ko smo zares začeli razmišljati o sodelovanju z drugo-kmet. Da bo sodelovanje našlo pravo vsebino, bo treba v prvi vrsti pritegniti tudi mlade združnike, ti naj bi bili iniciatorji novega naprednega kmetijstva.

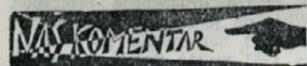
Za vsako delo, če hočemo, da bo uspešno, se je treba dobro pripraviti, imeti moramo program! Pri izdelavi takega programa naj bi sodelovalo čim več mladih ljudi. Torej potrebno bi bilo, da bi imeli aktivni mladih združnikov čimprej letne občne zore. Na teh zborih naj aktivni mladih združnikov sprejemajo program dela. Pogovorili naj bi se tudi o strojnih in drugih koristnih tečajih, o obdelavi zemlje splošnega ljudskega premoženja, pogozdovanju, sodelovanju pri uvaja-

VSEM NAROČNIKOM!

Te dni bodo pismonoše na območju Slovenije obiskali naročnike našega lista in pobirali naročnino za prvo polletje 1959. Naš list je med najcenejšimi in prepričani smo, da 200 dinarjev, kolikor znaša naročnina za 6 mesecev, ne bo tako velik izdatek.

Prosimo vse naročnike, da s hitrim vplačilom pomagajo pismonošem pri pobiranju naročnine. Vse one, ki so morda med tem, ko smo mi pisali položnice, že na kakršen koli način poravnali naročnino, pa prosimo, da potrdilo o vplačilu pokažejo pismonoši, ta pa bo na hrbtni strani prinesene položnice napisal, da je znesek že poravnani in kdaj ter kako je bil vplačan.

UPRAVA

KDAS ZASOČNIK?

Po nekod se vedno velja mnenje, naj bo sindikat v prvi vrsti zaščitnik delavcev in naj se utika manj v tarinjo politiko in določene naloge podjetja.

Načelo, da je sindikat prvenstveno postavljen za zaščitnika, je precej zgrešeno, saj je z našimi zakoni, predvsem z zakonom o delovnih razmerjih, delavec dovolj zaščiten. Drugo pa je vprašanje v primerih, ko se zakoni samovoljno kršijo; tedaj sindikat mora stopiti v obrambo zakonitih pravic posameznika. Izkušnje nam kažejo, da je takih primerov vse manj in jih v preteklem letu na območju občine Kočevje ni bilo.

Novi zakon o delovnih razmerjih zelo določeno govori o zaščiti delavčevih pravic in sindikalni forumi so za nekatere primere mnenja, da celo preveč brani posameznika in premalno gospodarsko organizacijo. Za pravilno izvajanje tega zakona in presojo posameznih primerov iz pravic delovnega razmerja je prav sindikat, ni mogoč organizacijam dana velika in odgovorna funkcija, da skupno s Komisijo za sprejemanje in odločitev temeljito pretresejo vsak posamezni primer.

Nujno je potrebno, da mora presoja biti v cilju zaščite napredka in boljše produktivnosti. Praksa nam kaže, da posamezniki, ki se pritožujejo, zelo dobro znajo izkoristiti zakonitosti osebnih pravic, medtem ko so v obvezah do kolektiva malomarni. Vedeti moramo, da podjetja ne morejo biti socialne ustanove in sindikalna podjetstva tudi ne more podpirati onih, ki v podjetju ne upoštevajo pravic in delovne discipline, temveč znajo na široko protestirati, kadar zaradi svoje nedelavnosti ali lahkomišelnosti dobijo odpuved.

To vprašanje bo glede na novo tarinjo politiko še posebej zaostreno. Plavevanje po enoti proizvoda bo zahtevalo od sindikalnih organizacij temeljite krepitve delovne discipline, še posebno na režijskih delovnih mestih, ker se dogaja, da slabi delavci na takih mestih občutno znižajo osebne prejemke tistih, ki vlagajo vse za večjo proizvodnjo.

O vlogi sindikata pri tej nalogi so razpravljali tudi na zadnjem zboru Občinskega sindikalnega sveta Kočevje in poudarili, da je treba lenuhom in nediscipliniranim delavcem jasno in energično povedati, da jim ni mesta med delavci, ki v vaajo vse sile za večji uspeh podjetja in s tem socialistične izgradnje naše domovine.

Zunanjepolitični komentar

SOSEDJE V ŠKRIPCIH

Padec italijanske vlade je že dle visel v zraku. Bilo je potrebno samo še nekaj zaostre, kot je bil odstop socialdemokratskega ministra Vigorellija in na polturni seji kabineta je bila zapetena usoda Fanfanije vlade.

Amintore Fanfani, generalni tajnik demokratske stranke, se je lotil sestavljanja vlade takoj po lanskih majskih volitvah. Iz njih je demokratska vlada izšla okrepljena, hkrati pa se je tudi celotno voilno razpoloženje volivcev nagrnlo na levo.

Vedno pogostejše se je zgodilo, da so nekateri desničarsko usmerjeni demokratski poslanci kršili strankarsko disciplino in glasovali proti lastni vladi. V takih razmerah je postalo jasno, da vladi ni sojeno dolgo življenje.

Končni udarec mu je pravzaprav zadal kongres Nennijevh socialistov. To je na prvi pogled videti nerazumljivo, saj so socialisti že ves čas v opoziciji. Toda na neapeljskem kongresu so socialisti zahtevali nekatero izredno važne smernice svojemu programu, ki so jim na široko odprle pot med italijanske množice. To je povzročilo pravo vrenje med Saragatovimi socialisti in demokraci in v levo kr. lu demokristjanov. Leva struja socialdemokratske stranke je postavila zahtevno vodstvo stranke, naj takoj stori potrebne korake za združitve z Nennijevimi socialisti, socialdemokratski minister za delo v Fanfanijevi vladi pa je prav zato izstopil iz vlade.

Že tako slaba vlada je doživela udarec, ki ga ni več mogla prebiti; Fanfani je kapituliral. Druga lega mu tudi ni preostala, saj z razcepjenimi socialisti demokraci in z velikimi naspotji v lastni stranki ni več mogel držati vajeti v svojih rokah.

Položaj po padcu vlade pa ni nič kaj rožnat, še manj pa jasen. Medtem ko skušajo socialisti demokraci na izrednem zasedanju razčistiti medsebojna nesoglasja, so ta postala v demokristjanski stranki še ostrejša. Fanfani je pred nevarnostjo razcepa v lastni stranki odstopil tudi kot generalni tajnik demokratske stranke. Očitno je, da je Italija zašla v hudo krizo, iz katere zlepa ni videti rešilnega izhoda.

Nč čudnega torej, če rimski časopis »Popolo« želi zdaj namiguje na možnost razpisa novih, izrednih volitev, londonski »Daily Telegraph« pa odkrito meni, da je to edina stvarna rešitev. Mnogi si želijo, da bi zapleteni položaj razvozlat neki italijanski De Gaulle. Drugi pa prstavoajo, da je še uprašanje, če jim bo De Gaulle zares kos v Franciji, in če že, kje potem najti takšnega močnega moža, ki bi se lahko v Italiji meril s francoskim predsednikom republike?

Čudno pa je, da v meščanskih krogih ne vidijo rešitve, ki so jo nakazale same volitve: namreč, da bi bilo treba pri sestavljanju vlade upoštevati levičarske in dejansko napredne stranke. Sodelovanje z Nennijevimi socialisti (če-tudi odštejemo možno KP Italije) bi lahko že ustvarilo trdno vlado, ki bi bila sposobna rešiti tudi marsikatero kričečo socialne probleme današnje Italije.

Mnenja, pr poročila in pred'ogi se še vedno ze'o razhajajo, v enem pa so si malone vsi edini: namreč, da je sedanja kriza brčkone najtežja in utegne biti tudi najdaljša, kar jih je doživela povojna Italija.

Martin Tomažič

Proslave na osnovni šoli „Jože Šeško“ v Kočevju

Aprila 1959 bo poteklo 40 let odkar so se zbrali v Beogradu najboljši sinovi naše domovine in ustanovili Komunistično Partijo Jugoslavije. Najsrčneje se je okrog nje oklenila mladina, zato je v tem času nastala posebna mladinska organizacija SKOJ, ki je mladi kader vzgajala ideološko in praktično za poznejše revolucionarno delo v Komunistični Partiji Jugoslavije. Razdobje delovanja Komunistične Partije Jugoslavije in SKOJ je časovno kratko, vendar se je od tedaj do danes pri nas mnogo spremenilo. Pod vodstvom komunistov so naši narodi postali na svoji zemlji sami svoji gospodarji, dosegli so neodvisnost, skovana sta bila bratstvo in enotnost naših narodov, svoboda in izgrajujemo socialistično domovino in si po svoji volji oblikujemo boljše življenje. Vse to je neprecenljivo delo komunistov, ki bo ostalo častno izročilo sedanjemu in poznejšim rodovom.

Veličino dela komunistov je dobro razumel starešinski svet na naši osnovni šoli. Sestal se je že sedaj in sestavljal program slavlja. Program obsega čas od 18. aprila, t. j. od tedaj, ko so se začeli v Beogradu zbirati delegati socialističnih strank iz naše domovine, pa do konca šolskega leta 1958/59. Vzgojni in izobrazbeni smoter bo skušal doseči preko naslednjih akcij:

Za dopoldne, 18. aprila, se pripravljajo slavnostna akademija. Program bo mladina pripravila s pomočjo učiteljskega zbora. Z nami se je združila tudi mladina gimnazije s svojim vodstvom. Poleg predstavnikov oblasti, političnih in društvenih organizacij, imamo namen povabiti vse stare komuniste in borce narodno osvobodilne vojne, živeče v Kočevju. Prosilji jih bomo, da bodo od tedaj našo šolo večkrat obiskali. Radi bi videli, da bi se mladina zbirala ves čas slavlja po skupinah, v katerih bi ji oni pripovedovali, kako so postali komunisti, zakaj so se odločili postati komunisti in drugo. Popoldne bodo odšli učenci višjih razredov pod vodstvom učiteljev in tabornikov na vse višje vrhove kočevske okolice. Pripravljali bodo dračje za kresove, ki bodo zagoreli 19. aprila, na predvečer začetka ustanovnega kongresa KPJ. Ta večer bo tudi okolica Šeškovega doma živahna. Papopal bo taborni ogenj, ob njem pa bo veselo rajala mladina, saj jo bodo bodrili in hrabrili stari borci in zabavali živahni taborniki. Tako otvoritev praznovanja pripravljajo starešinski svet skupaj z mladino na Šeškovi šoli. Od tedaj dalje se bodo do konca šolskega leta vrstila razna tekmovanja in razgovori. Povabiti želimo učence šole

Mirka Bračiča na šahovski turnir, streljanje z zračno puško, na boj med dvema ognjema itd. Pripravlja se orientacijski pohod, obisk muzeja, krasitev grobov padlih borcev, praznovanje dneva pomladi in dneva mladosti z otroškim sejmom, v manjših skupinah želijo starejši učenci obiskati bazo 20. na Rogu, Pugal, Jelenov žleb in druge kraje.

Starešinski svet je razpravljal tudi o pogojih, v katerih so delali komunisti v naši občini. Menil je, da ima skoraj vsaka vas v občini kak značilen dogodek, vezan na delo Komunistične Partije in SKOJ, zlasti v času narodno osvobodilne vojne in tudi socialistične izgradnje. Iz kronik vasi in krajev se lahko tudi mlajši učenci osnovne šole seznanijo z zgodovino Komunistične Partije in SKOJ. Povsod po naših vaseh so se odigravali važni dogodki. Tam so živeli starejši in mlajši ljudje, ki so se udeležili boja zoper okupatorja in domače izdajalce, bodisi z orožjem v roki, ali z zbiranjem raznega materiala ali z negovanjem ranjencev in drugim. Poseben pomen bo imela akcija za zbiranje teh dokumentov. Starešinski svet na naši šoli bo v ta namen razpisal nagradni natečaj pod naslovom »Spoznavaj svoj rodni kraj.« Učenci bodo lahko oddajali razna dela: ilustracije iz partizanskega življenja, iz obnove domovine, iz dela mladinskih delovnih brigad; pisali bodo o življenju svojega rojstnega kraja med narodnoosvobodilno borbo, morda bodo opisali tudi kakšnega komunističnega, ki ima posebne zasluge v času narodno osvobodilne borbe v njihovem kraju. Seveda bodo otroci veliko napisali le tedaj, če jim bomo starejši pripovedovali vse, kar iz te dobe zanimivega vemo. Najboljša dela bodo komisijsko ocenjena in nagrajena.

Tudi šolsko delo bomo skušali usmeriti tako, da bo mladina zlasti imenovani kooperaciji, ker je vse to ljudem še zelo malo razumljivo. Veliko se govori o kooperaciji, kaj pa to v bistvu resnično pomeni, o tem pa je še zelo malo povedanega. Zato so odborniki predlagali, da občinski odbor SZDL v Kočevju organizira kmetijske strokovnjake, ki naj pridejo o tem predavati v Kuželj, Petrino, Vas, Faro, Slavski laz in na Vrh. Ta sklep je bil sprejet soglasno. V Kolpski dolini so marljivi in delovni ljudje, ki se trudijo in delajo, da izboljšajo svoje gospodarstvo. Od lepih besed o kooperaciji je pa potrebno pristopiti k aktivnemu delu in v tem bo pomagala KZ, Zadruga zveza in kmetijski strokovnjaki, ker so pogoji za to v dolini Kolpe.

Za predavanja v Kolpski dolini

Dne 2. februarja je bila v Vasi pri Fari konferenca odbornikov SZDL. Na tej konferenci so obravnavali organizacijske in gospodarske zadeve Kolpske doline. Občni zbori SZDL v Kuželju, Petrini, Fari, Slavskem laz in na Vrh so se povsod že končali. Člani redno plačujejo članarino, tudi z delom so aktivni. Iz tega se vidi, da so odbori SZDL v Kolpski dolini delavni. Odborniki so predlagali, da bi bilo nujno potrebno, da se po vseh vaških odborih SZDL organizirajo predavanja o sodelovanju kmetijskih proizvajalcev s KZ ali o tako-

pri pouku zgodovine, zemljepis, slovenskem jeziku in drugje, več šlišla o zgodovini Komunistične Partije Jugoslavije in SKOJ in o boju naših narodov za svobodo. Poleg rednega dela bo šola s pomočjo Društva prijateljev mladine skušala dobiti film »Na svoji zemlji«, ki naj bi ga mladina videla brez posebne vstopnine.

Se mnogo je oblik in možnosti, preko katerih lahko sedanjo mlado generacijo spoznamo z likom komunističnega. Vse bomo skušali izkoristiti, da mladini odpremo pogled v nesebično življenje komunistov, katerim gre zasluga, da je človeštvo doseglo to, kar danes ima.

Ludvik Golob

Traktor - na tečaju upravnikov KZ

Zgledalo je, kakor v šoli: v kotu dvorane velika tabla, ob njej pa mladi učitelje — kmeti, tehnik Janez Merhar, ki je z besedo in številkami razlagal »učencem«, upravnikom KZ, o prednostih traktorja »Ferguson«. Takole je med drugim razlagal: »Traktor »Ferguson« je univerzalen kmetijski stroj za naše razmere. Je zelo praktičen, ker se mu lahko dodeli 120 priključkov!«

Tovariš Merhar je najprej seznanil upravnike zadrug s pravilnim poslovanjem strojnih odsekov. Ni dovolj, da kmetijske stroje nabavimo. Stroji morajo pravilno služiti svojemu namenu, zategadelj je treba kmetijskemu stroju, vzemimo traktorju, tudi dobrega traktorista. Oseba, ki upravlja s strojem, mora ta stroj dobro poznati in z njim tudi pravilno upravljati.

Traktor ali kateri drugi stroj mora biti stalno v delu, drugače ni rentabilen.

Kljub vsem dobrim lastnostim traktorja je konjska vprega še vedno precej velika konkurenca. Za to

OČI SO UPRTE V „SMREKO“

Fabrika in pokojnine dajejo nov ton življenju v Loškem potoku. Tale stavek sem zapisal, kakor sem ga šlišal, ko sem se mudil v Loškem potoku. Iz razgovorov s Potočani sem ugotovil, da je točno tako. V Loškem potoku so bili pred vojno tako redki ljudje, ki so prejimali pokojnino, da bi jih lahko preštel na prstih ene roke. Danes je drugače. Iz leta v leto se veča število ljudi, ki prejemajo za dolgoletno delo pokojnino. Pokojnino prejemajo delavci, ki so dolga leta prebili na delu v hrvatskih gozdovih, Franciji in drugje. Preskrbljeni so za življenje in jesen življenja preživljajo brez skrbi, kaj bodo jutri jedli. V fabriki, v podjetju »Smreka«, pa je nova generacija. Kakor po-

kojnih ni bilo pred vojno, tudi ni bilo fabrike. Eno in drugo je prinesla Loškemu potoku ljudska oblast. In ljudje, ki žive v teh krajih, cenijo.

»Smreka« v Loškem potoku je pojem industrije, novo porajajočega se delavstva in vsakdanji kos kruha 140 zaposlenim in njihovim družinam. Fabrika postaja pretesna, premajhna, novi in novi mladi ljudje obeh spolov, bi se radi zaposlili v njej. Mnogi vidijo v fabriki svoje življenjsko eksistenco, stalen kruh, zato toliko prošnji podjetju: »Vzemite me na delo!«

Zakaj tak pritisk na fabriko? Včasih so delali Potočani na žagah v Jelenovem žlebu, Glažuti, Jelen dolu. Odpadlo je delo po hrvaških gozdovih, Franciji in drugih deželah. Tudi prevozništvu izumira. Tudi gozdovi zaradi dajatev ne dajejo več toliko kot so nekoč in marsikateremu Potočanu je bil gozd fabrika in njiva. Če vemo za vse te stvari, lahko razumemo problem zaposlitve odvisne delovne sile in skrb za jutrišnji dan.

Vsaj delna rešitev tega problema bi bila, da se dovoli povečanje lesnega obrata v Loškem potoku. To pa je vezano na povečanje gozdnega zaledja, ki gravitira izključno na ta obrat ne glede na sektor lastništva. Do sedaj je »Smreka« črpala lesne surovine izključno iz zasebnih gozdov, pa še iz tega sektorja je šlo del lesa drugam, na hrvaško stran itd.

Predlog prebivalcev Loškega potoka je, da se odobri za naprej lesne surovine tudi iz dela državnih gozdov to je iz vseh razlaščenih gozdnih parcel na področju bivše občine Draga-Loški potok, nadalje iz delov državnih gozdov, ki gravitirajo izključno na lesni obrat v Loškem potoku: Gorice, Mošnjevce, Marele ter predelov Pasje jame. Iz teh predelov se zalaga z lesnimi surovinami predvsem LIP Ribnica. Vprašanje črpanja lesnih mas iz tega področja bo treba sporazumno reševati in urediti zadevo tako, da bosta imela dovolj surovin tako LIP Ribnica, ki predstavlja že močno lesno industrijo, kakor tudi »Smreka« v Loškem potoku, ki je mlada pa mnogo obetajoče podjetje.

Na osnovi povečanja lesnih surovin oz. gozdnega zaledja je izdelan tudi investicijski in proizvodni plan podjetja »Smreka«. Od 186.000.000 din brutto družbenega proizvoda, kolikor ga je realiziralo podjetje v letu 1958 nameravajo povečati do leta 1961 brutto družbeni proizvod na 386.000.000 din. Za realizacijo tega pa bi bilo potrebno 10.000 m³ lesa iglavcev in od 500 do 600 m³ listavcev.

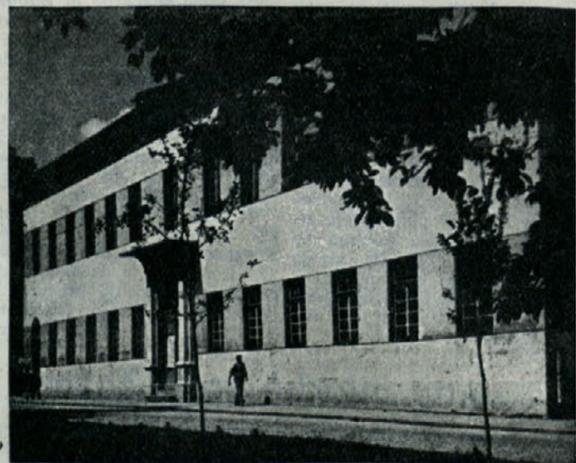
V povečanju brutto družbenega proizvoda v podjetju je zapodeno povečanje proizvodnje, zaposlitev nove delovne moči, modernizacija strojev in nabava novih itd.

Potočani se oklenajo svojega podjetja, ki daje pečat industrije v nekoč pozabljenem kraju. Izdelki žuljavih rok potoškega delavca gre do po svetu; ni še dolgo tega, ko je ta delavec lahko nudil samo roke. Danes je doma in se zaveda, če bo fabrika več proizvajala in boljše, bo tudi njegov vsakdanji kruh boljši, napredoval bo njegov kraj. Z delom v fabriki si bo prislužil pokojnino in v njo brezskrbno starost. »Smreka« želim, da bi še bolj trdno pogrnala korenine in se razrasla v močno podjetje!

Karel Oražem

VELIKE LAŠČE

V novem bloku v Velikih Laščah je začela z delom Zdravstvena postaja Lašče. Tu imata prostore zdravnik in zobni zdravnik. V novem bloku je dobil prostor tudi veterinar.

Osnovna šola »Jože Šeško« g ostuje v poslopuj gimnazije

40 let zgodovinske poti

Delavci pa so ostali zvesti na strani svojega voditelja, kar izpričuje naslednji akt: V Orožniški brigadi, 3. četa, I vod postaja Kočevje — Vož, št. 1662 20. dec. 1919 v Kočevju Zalesnik Andrej, aretacija

Okrajnemu glavarstvu Kočevje Na tam uradni ukaz z dne 20. decembra 1919 št. 1969 se poroča, da je Andrej Zalesnik pred dvema dnevoama neznanu kam odstopoval. Kolikor se je do sedaj dalo dognati, se je nabrala med delavci tukajšnega premožnika večja vsota denarja ter se ista zročila Zalesniku, kateri je baje odpotoval v Beograd ali Zagreb.

Komandir postaje, stražmoister Podpis nečitljiv Predsedstvo poverjenštva za notranje zadeve V Ljubljani, dne 23. 12. 1919 Štev. 13018-pr

Donorji v Kočevju Okrajnemu glavarstvu v Kočevju Na tamošnje brzoimno poročilo z dne 22. t. m. št. 19754 se Okrajne-

mu glavarstvu naroča, da pošlje priloženo poročilo Orožniške postaje v Kočevju Okrajnemu sodišču, oziroma Državnemu pravništvu v Novem mestu s predlogom, da se komunist Zalesnika s tiralico zasleduje in ga de kazenskega postopanja potrebno ukrene.

Andrej Zalesnik je glasom orožniške ovaade dne 13. decembra 1877 v Ljubnem okraj Celje rojen in ranu tam pristojen, vendar pa njegovo ime n' gotovo, ker se ga enkrat Zalesnik enkrat pa zopet Zalesnik imenuje. Ugotoviti je tedaj najprvo njegovo ime.

Poročite dalje, kaj ste ukrenili proti ovim delavcem, kateri so siloma zahtevali »pustitev komunist Zalesnika, eventualno naznanite tudi de Okrajnemu sodišču v Novem mestu.

Za poverjenika za notranje zadeve: Dvorni svetnik Podpis nečitljiv

Predsedstvo poverjenštva za notranje zadeve V Ljubljani, dne 9. jan. 1920 Štev. 229-pr.

Zalesnik Andrej, komunist iz Kočevja

Okrajnemu glavarstvu v Kočevju Ministrstvo unutrašnjih dela izročilo je z dopisom z dne 28. decembra 1919 šte. 2797, da se je pri rudarju Andreju Zalesniku ob priliki njegove aretacije našlo 80 raznih boljševških propagandnih brošur.

Ker je verjetno, da krožijo take brošure po Kočevju, se Okrajnemu glavarstvu naroča, da obrne na to možnost vsu pažnjo ter morebiti zasežene izvode takoj predloži. Za poverjenika za notranje zadeve: Dvorni svetnik: Podpis nečitljiv

Predsedstvo poverjenštva za notranje zadeve Zalesnik Andrej, komunist iz Kočevja

V Ljubljani, dne 11. jan. 1920 Štev. 355-pr.

Okrajnemu glavarstvu v Kočevju Na predlog državnega pravništva je Okrajno sodišče v Travniku s sklepom z dne 8. januarja 1920 ustanovilo kazensko postopanje proti Andreju Zalesniku radi hudodelstva po § 85 s. k. z.

Osumljenca je Kotarski urad v Travniku sam odpravil in tukajšnjemu policijskemu ravnanstvu se obenem naroča, da Andreju Zalesnika odda Okrajnemu sodišču, ker ga zasleduje radi razdalitve Njegovega Velikanstva itd.

O tem obveščamo Okrajno glavarstvo glede na tukajšnji razpis z dne 9. t. m. št. 229-pr. z naročilom v slučaju, da je Zalesnik tudi tam razširjal komunistične spise, isto Okrajnemu sodišču doposlati. Za poverjenika za notranje zadeve: Dvorni svetnik: Podpis nečitljiv

ZENI ZAPOSILITEV DOMA

V Četrtek, 5. februarja, je bil v Velikih Laščah sestanek žena, na katerem so se pogovorile o tečaju za pletenje posebnih copat in za vezenje. 6. in 7. februarja pa je bil dvodnevni tečaj, na katerem so se žene seznanile z načinom dela teh izdelkov. Pobudo za sestanek in tečaj so dale žene iz Lašč, organizacija tečaja in drugo pa je prevzel Zavod za napredek obrti iz Ljubljane. Blago za izdelavo bo dal Zavod, ki bo tudi odkupil vse izdelke, katere bo prodal v inozemstvo. Za delo se je prijavilo že okrog 50 interesentk; računajo, da jih bo še več.

Brez dvoma je zamisel, da se na tak način zaposlijo tudi žene, hvalevredna. Zaposlitev bodo dobile žene in dekleta iz Lašč in okoliških vasi.

—ta

POJASNILO

K članku pod naslovom »Hočemo tovarno, tudi mi smo prebivalci občine« ki je bil objavljen v »Novicah« št. 4 dne 17. januarja 1959, daje Oddelek za gospodarstvo ObLO Kočevje naslednje pojasnilo:

Odgovor na ta članek pod naslovom »Ne industrija, kmetijstvo vam je porok napredka« smo napravili v pisarni ObLO z namenom, da ljudem v Kolpski dolini pomagamo v uvajanju sodobnih, znanstvenih metod obdelovanja zemlje, da bi kmetovalci Kolpske doline od tega imeli več dohodkov in tako tudi boljše pogoje življenja.

Pripombo na koncu našega članka pod naslovom: »Slabo živimo« pa nismo napisali na občini in se to pripombo tudi ne strinjamo.

To prosimo, da objavite v »Novicah« v vednost in pojasnilo ljudem v Kolpski dolini, da lahko realno ocenijo vsebino navedenega članka.

Občinski LO Kočevje Oddelek za gospodarstvo

AKTIV MLADIH ZADRUŽNIKOV NA HRIBU

Aktiv mladih zadrudnikov pri Kmetijski zadrugi Hrib je bil ustanovljen v letu 1957. Nekaj časa je bilo delo aktivna živahno, sedaj pa je popustilo. Kljub temu, da so v tem kraju težji pogoji za delo mladih zadrudnikov, ker je pravih kmetov malo, bi bilo prav, da aktiv mladih zadrudnikov spet zaživel, posebno pa sedaj, ko prehajamo v kooperacijsko proizvodnjo v kmetijstvu.

Zato so v noči od 18. na 19. aprila 1919 polovili 25 vidnih organizatorjev — Slovencev in zaprli v sodne zapore v Leobnu. Na sestanku s predstavniki podjetij je okrajni glavar v Leobnu predlagal, da bi izgnali iz Leobna preko meje vse Slovence, ker so vsi komunisti. Temu so se podjetniki uprli, ker bi se izgubilo večino svojih delavcev, ker je bilo nad 80 odstotkov zaposlenih rudarjev Slovencev. Zato so poslali preko meje le teh 25 aretiranih rudarjev in jih predali policijskemu komisariatu v Mariboru. Policijski komisariat v Mariboru je vse rudarje zaslišal, nato pa jih izpustil na svobodo. Za nekatero je še telefonično poiskal delo v rudnikih. Ker so ti rudarji morali pustiti v Avstriji vse svoje stvari, so se vrnili preko meje v Leoben ilegalno, vzeli svoje stvari, izvršili primerno propagando med tovariši in se zopet vrnili v Junoslavijo. Že nekaj dni po njihovem odhodu je v znak solidarnosti zapustilo delo v Leobnu večina slovenskih rudarjev ter se nanotila s posebnim vlakom preko meje v Junoslavijo.

Tudo v Kočevje je prišlo del teh rudarjev, med drugim brata Blažuti Franc in Andrej, Starinski, Cigler, Zalesnik, Poznič, Paiman, Ledenič, Škrjanc in Dršek. Ti rudarji so odločali med kočevskim proletariatom pomembno vlogo. (Dalje)

Domači športniki

Tudi naslednji sestavek nam bo prikazal lik domačega športnika lahkoatleta, ki ga štejemo med pionirje atletike v našem kraju in med najuspešnejše tekmovalce.

BORIS PUCELJ

Pucelj je od ustanovitve posebnih panog pri TVD Partizan Kočevje stalni član tekmovalne skupine lahkoatletov. Že kot mladinec je pokazal, da se bo razvil v dobrega atleta. Tudi on se udeležuje redno vseh tekmovalnih Partizanov in tekmoval v organizaciji atletskih klubov in zvez. Njegova disciplina je skok v višino in troskok, poleg tega pa goji še tek čez zapreke, skok s palico in skok v daljino, kot dovolilne športe pa košarko in odbojko. Bil je prvak na dolenskem prvenstvu, na raznih tekmovalnih Partizanov in atletskih podzvezde Ljubljane. Uroščeden je bil v slovensko reprezentanco in tekmoval v Budimpešti in v dvoboju Slovenija - Hrvaška. V minulem letu je bil tudi član mladinske državne reprezentance na tekmah v Rumuniji. Bil je povsod uspešen.

Za leto 1958 je republiški članski prvak v skoku v višino, kar je dosegel na tekmovalju v Celju. Na zveznih tekmovaljih v Slavonški Požeji je postal mladinski državni prvak v troskoku. S skokom v višino 185 cm na tekmovalju »Bratstva in edinstva« v Zagrebu se je uvrstil na 9. mesto na rang-listi jugoslovanskih skakalcev v nišino, kar je tudi eden najboljših slovenskih rezultatov minulega leta.

Tudi on je prešel svoje poprečneje in mu bo treba posebne vadbe pod vodstvom strokovnjakov. Prepričani smo, da bo slovenski atletiki doprinesel še veliko uspehov, kar mu vsi iskreno želimo. Boris je doma iz Rbnice in izhaja iz napredne obrtniške družine, v kateri so dati trije bratje življenje v borbi NOV, med njimi tudi njegov oče.

PREDAVATELJ-PSIHOLOG O SVOJIH VTISIH, PRI PREDAVANJU MLADINI V ŽELJNAH

MED MLADINO ŽELJNO ZNANJA

Sneg se je vztrajno vsipal skozi temo. Mehka podloga je dušila korake. Srečeval sem samo tiste, ki so imeli res nujne opravke, da so morali z doma.

Še ovinek in že sem v Zeljnah. Ozka gas vodi do gasilskega doma. Za oknicami je slišati prešeren smeh in živahno govorico. Vstopim. Fantje in dekleta se dregnajo okrog peči. Prostor je velik, prazen in pust. Mraz sili iz vseh kotov. »Gostovanje« v šolski sobi so nam odrekli. Res, mladi včasih premalo pazijo na red, tudi zavrtijo se radi — kdo se ne bi, če je mlad in ga zasrbijo pete ob zvokih poskočne harmonike? Tako je tudi živahneje. Toda soba v gasilskem domu je pusta, prav nič privlačna, ali jo bomo »ogreli«?

Že večkrat smo bili skupaj, skoraj se poznamo. Zato sta dve klopi takoj pri peči, v kateri veselo prasketajo polena — vsak jih je nekaj prinesel od doma. Kje smo že nehali zadnjič? Da, pri spolnem do-zorevanju fanta in dekleta! In že smo poglobljeni v čas, ko postanejo dečkom hlačnice in vsi rokavi prekratki, ko začno deklice zardevati v deški družbi in v njihovih očeh zaigra iskra prve ljubezni...

Čas hiti in že je tu ura, ko je treba nehati; eni gredo na šiht, na lesnj obrat, drugi v rudnik. Toda nikomur se ne da vstati. V živih očeh se skriva kopicica vprašanj. Kdo bo začel? Strah, da bi se zmotil, da bi se mu drugi smejali, ali zadržega, ker ni vajen tega govoriti, ker bi ji bilo nerodno pred drugimi ali še kaj drugega. Šepetajo med seboj, se vzdobujajo. Iz beležnice iztrgam nekaj praznih listov in jih razdelim. Odmor.

Nekaj listov je že nazaj. Zapoginjenji so in zviti. Pogledam, nekaj je kar praznih — ni bilo dovolj poguma. Na drugih pa so vprašanja; vprašanja, na katera je treba odgovoriti. Izbiram besede in tehtam njihovo prikladnost. Tu so dekleta in fantje sedemnajstih do dvajsetih let, biti moram zelo previden, kajti nič koliko napak se pri tem lahko zgodi, če ne povem tako, da ne bo samo prav, ampak tako tudi sprejeto. Potem se razvije pogovor. Spodetka se zatika, potem steče... Kje je konec? Ni ga, sami ga moramo napraviti in se poslovliti do prihodnjega srečanja.

Tako je minilo več večerov ob peči, na dveh klopih in enem stolu. Prešli smo dobo »drugega rojstva«.

ko se iz dečka razvije fant, iz deklice deklet, se ustavi pri fantu in dekletu, ki čutita v sebi nove sile, ki porajajo nove probleme doraščajočega človeka; ustavili smo se ob kamnih, ki se vanje spotikata, ko obkujeta v sebi moško in žensko naravo, gledanje na življenje in se spoprijemata z njegovimi težavami.

Med dekleti nekatera pogrešam. Kje so? Pravijo, da jih očetje ne pustijo sem, tukaj bi se preveč »pohujšala«. Ali je tak oče res prepričan, da je njegova dvajsetletna hčerka v življenjskih rečeh še tako »nevedna«?

Nocoj je poslušanje še prav posebno intenzivno. Episkop povečuje slike, ogledujemo si nekatero značilnosti telesne zgradbe moškega in ženske, ustroj organov. Pred nami je nastanek novega bitja, njegov razvoj v materinem telesu, rojstvo. Tema olajša oot vprašanjem. Prižgemo luč. Med namj je nevidna vez, vez, ki nas druži zaradi problemov, ki so blizu slehernemu. Zato je tudi pogovor bolj sprošen.

x x x

Moji obiski gredo h kraju. Mnogi imajo med tednom delo v popoldanski izmeni, zato prosijo, da bi se dobili v nedeljo, ko bodo lahko prišli vsi... Zdaj se razgovarjamo o problemih mladega človeka, ki je v sebi odkril spolni nagon. Kaj je prav? Ta »prav« nam vzame precej časa, kajti ugotoviti moramo, da ga ustvarja družba, zato pa moramo te pretresti zelo na široko. Tako pridemo končno tudi do vprašanj o zakonu, o sklenitvi zakona in vsej zapletenosti okrog središča, ki mu pravimo dom, družina. Skočimo v preteklost in spremljamo razvoj odnosov med moškimi in žensko v zgodovini človeške družbe in se ustavimo pri socialistični družbi, ki jo dnes gradimo. Pretresamo starostne, zdravstvene, duševne, zrelostne, materialno-ekonomske in druge pogoje kandidatov za novo življenje. Pogovarjamo se o problematiki zakonske vzajemnosti dveh, ki ustvarjata nov dom, novo družino. Razgovarjamo se o zdravstvu, o vzgoji otrok, o delu...

Koliko stvari je še, o katerih bi bilo vredno, da se pogovorimo, pravi nekdo, pa smo že na koncu!

Tako je, če oovorimo o življenju, ki nima nikjer konca, ker se nenehno preraja in pomlaja in nezadržno hiti dalje...

In na vrsti je zdravstveni del tečaja, ki ga je organiziral Občinski odbor RK.

x x x

Ko sem odhajal z zadnjega obl...

V podzemlje Kočevske

Zopet smo se srečali z lepo Kočevsko, z njenimi mikavnostmi in čari njenih gozdov, ki jim kar ne moremo odoleti. Tudi to pot so nam pomagali, da smo lahko prišli, s pomočjo KGP smo pripeljali opremo do Koče za Mestnim vrhom, ki nam jo je zopet odstopilo Planinsko društvo. Obema na tem mestu naša najlepša zahvala!

L. M.

Ponovno smo se spustili v Ledeno jama in v njej zmrzavali nekaj ur. Vendar ne zaman. Spustili smo se v vsa tri brezna v njej. Prvo brezno je takoj pri vrhu, na prvi serpentinu steze, ki vodi na dno jame. To je globoko le 10 metrov. Desno brezno, ki se pričinja za lepim ledenim čokom pa je globoko celih 40 metrov in se na kraju slepo zapre. Pravzaprav je to le poč med skalnato steno in ledeno maso, ki je verjetno ob različnih letnih časih tudi različno odprta. Levo brezno pa je tudi nekako toliko globoko, je pa drugače oblikovano. To smo videli že lani. Ena dvoranica v ledu prehaja v drugo.

V Eleonorini jami lansko leto nisimo preiskali brezna v skrajnem koncu. Po stezi smo prišli do brezna. Spustiti se moramo vanj in po drugi strani zopet splezati navzgor. Ko se prerinemo skozi sigasto steno, moramo paziti, da ne pademo v večji tolmu. To se žal večini zgodi. Tu je najlepši del jame — za tiste, ki ostanejo suhi. Velike mase sige in lepe kapniške oblike obdajajo ustje brezna, ki se tu odpira. To brezno je globoko le 10 m. Voda na njegovem dnu kaže, da nivo močno niha, saj smo opazili sledove cela dva metra višje na sigasti steni. V tem tolmu se je naš Sašo prijetno okopal in bil s tem krščen v pravega jamarja.

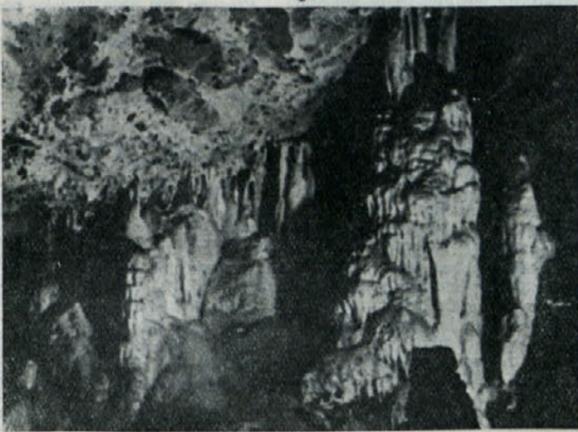
Ogledali smo si še Jamo treh bratov in napravili nove zanimive študije.

Naša druga ekipa pa je s pomočjo uslug Dijaškega internata in Rudnika (najlepša jim hvala!) izmerila vse dostopne dele znamenitih Zeljnskih jam.

S tem smo dokončali zopet eno od etap pri sistematičnem raziskavanju kočevskega krasa, obnem z željo, da ga približamo tujcu, turistu, kar pa je seveda v glavnem v rokah kočevskih turističnih delavcev.

Ledena jama zahteva še sistematičnega opazovanja v raznih letnih časih. Enako so še vedno odprta nekatera vprašanja speleogeze Zeljnskih jam, katerih zamotana zgradba zahteva še večkratnega obiska.

Kraška Kočevska je še bela lisa na karti slovenskega krasa. Dolga leta je ni nihče raziskaval, nihče se ni zanimal zanjo. Speleološka sekcija Planinskega društva Zelnčar iz Ljubljane je leta 1954 pričela sistematično raziskovati ta svet. Rezultat tega dela je referat M. R. na II. jugoslovanskem speleološkem kongresu v Splitu v lanskem juniju »Karakteristika kraških objektov na Kočevskem«. Dušan Novak

Iz Jame treh bratov

Kurentov pogreb v Ribnici

Do srca nas je pretresla žalostna vest v zadnji številki lista, da je dragi Nace Kurent že v smrtni agoniji in da ga bo zdaj zdaj pobralo.

ČESTITKE

Dragima staršema, materi in očetu Šijanec iz Kočevja za 30. obletnico poroke čestitata in želita, da bi bila še dolgo zdrava in zadovoljna — sin Mirko z ženo Mimi.

Dragi in skrbni mami Ivanki Škulj iz Dvorske vasi št. 26, želijo za njen 60. rojstni dan vse najboljše ter ji kličejo še na mnoga zdrava in srečna leta hvalježni otroci: Ivanka, Marija, Pepca, Milka, Viktor in Anica.

Našemu očetu Ivanu Samsa iz Sodražice 118 želi žena Marija in družina iz Malega loga vse najboljše k njegovemu godu, da bi bil še dolgo let zdrav med nami, še posebno pa mu to želi Danila

PREKLIC

Predkujem žaljivke, ki sem jih izrekli dne 1. septembra 1958 na Robu proti Alojzu Jančarju, delavcu iz Podhojnega hriba št. 1, kot neresnične in mu obljubljam, da mu kaj takega ne bom več očital. Zakrajšek Ludvik, Podhojni hrib 4

PREKLIC

Obžalujem žaljivke, ki sem jih izrekli dne 7. XII. 1958 o Andoljšku Pavlu iz Ribnice v Gostilni KLO v Ribnici. — Klun Karel, Prigorica 66, Dolenja vas.

VESELO PUSTOVANJE

Prireja hotel »Pugled« v vseh svojih prostorih: 7. februarja brez vstopnine, 10. februarja pa z vstopnino 100 din za osebo.

Priporočamo se za obisk. Postreženi boste z odličnimi maškarnimi in domačimi klobasami. Točili bomo izvrstna vina in pustne koktajle a la Taras Bulba.

Za družabno veselje bodo poskrbeli veseli fantje s pustnim šalivcem Kari-Dimi. Najgrša maska bo na Pustni dan nagrajena s ploščo a la Maškarada.

DEŽURNE TRGOVINE

Dežurno službo imajo: v soboto, 7. februarja, od 8. do 12. ure in od 14.30 do 17.30 ure, trgovina »Hrana«, Kolodvorska ulica. V soboto, 14. februarja, ob istem času pa ima dežurno službo trgovina »Oskrbna«, Ul. Jožeta Šeška.

SOŽALJE

A. Ivancu in družini v Sodražici izrekava globoko sožalje ob smrti sorogor ozioroma mamiče. Pokoni želva naj sladko spi v svobodni zemlji. — Jože in Francka Okoren, Cleveland, Ohio.

PRODAMO

Ugodno prodamo 30 kom vzglavnikov (b'azin). Komod 300 din in 10 klubskih sto'ov »Reksa« brez naslonjala, kom. 2500 din. Hotel »Pugled«, Kočevje

Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Matija Cetinski — Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14a telefon 3-89. Naročnina je 400 din polletna 200 din in je plačljiva v naprej. Za inozemstvo je 800 din, oziroma 2,5 ameriškega dolarja. Tekoči račun 600-713 1-265 pri KB, podružnica za Kočevje. — Poštnina plačana v gotovini, —

Kremit v Jami treh bratov

KOLENDAR
Sobota, 7. februarja — Ksenija Nedelja, 8. februarja — Janez Ponedeljek, 9. februarja — Polona Torek, 10. februarja — Pust Sreda, 11. februarja — Pepelnica Četrtek, 12. februarja — Damijan Petek, 13. februarja — Katarina

SPOMINSKI DNEVI
7. februarja 1940. leta je bilo izdano povelje, da je treba komuniste internirati v Bileci.

11. februarja 1937. leta je začela izhajati »Mladina«, legalni list SKOJ v Sloveniji. List so tiskali v Kranju. Izhajal je do 30. aprila 1937, ko je bil prepovedan.

V mesecu februarju 1941 leta je bila v Novakovi hiši v Tacnu pod Šmarno goro konferenca SKOJ za Slovenijo.

V februarju 1943. sta prišla v Slovenijo Ivo-Lola Ribar in org. sekretar CK SKOJ, Rato Dugonjič, da bi pomagala urediti organizacijo SKOJ in Zvezo slovenske mladine.

Februarja 1944. leta je bilo v Beli krajini veliko mladinsko zborovanje; podeljeni sta bili z-stavi najboljši mladinski organizaciji v brnadi (Gubčeva) in najboljši mladinski organizaciji na terenu (mladina s Krasa).

11. in 12. februarja 1945. leta je bilo v Cerkljem na Primorskem posvetovanje aktivistik OF za Primorsko.

GIBANJE PRERIVALSTVA
LOŠKI POTOK
Rodile so: Samsa Pavla, gospodinja iz Malena lona 41 — deklico Danico, Lavrič Ivanka, gospodinja iz Reti 14 — deklico Ivanko in Barto Ljudmila, gospodinja iz Travniška 121 — deklica Milana.

Umrli je Zbaničnik Marija iz Malega loga 29, stara 61 let.

DOLENJA VAS
Poročili so se: Oražem Stanislav, kmet iz Prigorice 72, star 27 let in Bojc Angela iz Dolenje vasi 39, stara 22 let, Mohar Alojz, gozdni delavec iz Grčaric 2, star 59 let in Košir Franciska iz Šegove vasi 20, stara 46 let.

VELIKE LAŠČE

Poročili so se: Levstek Jožef, kmetovalec iz Hudega konca 10, star 28 let in Rigler Neža, kmetovalka iz Praproč 9, stara 28 let, Miakar Anton, kmetovalec iz Dan 14, občina Loška dolina, star 27 let in Vesel Vida, kmetovalka iz Velike Slevice 6, stara 22 let.

RIBNICA

Poročili so se: Kromar Jakob iz Prigorice 74, star 28 let in Čampa Angela iz Otavice 9, stara 24 let, Rigler Jože iz Praproč 9, občina Lašče, star 26 let in Kozina Franciška iz Jurjevice 20, stara 21 let, Levstik Jože iz Nemške vasi 3 in Zobec Pavla iz Nemške vasi 23, Arko Janez iz Dolenjih Lazov 39, star 26 let in Henigman Angela iz Gorice vasi 48, stara 22 let.

KOČEVJE

Rodile so: Zupančič Angela, delavka iz Zeljn 15, mrtvorojeneja otroka ženskega spola. V novomeški porodnišnici na so rodile Gorše Marija, gospodinja iz Zaičjega polja 2 — deklica Leopoda, Glavič Franciška s Poloma 4 — deklico Cvetko, Jordan Ivana iz Šalke vasi 91 — deklica Antona, Stopar Franciška iz Kočevja, Roška c. 6 — deklico Marto, Mrvar Olga iz Kočevja, Tomšičeva ul. 4 — deklica Franca, Košir Ljudmila iz Kočevja, Trn svobode 20 — deklica Mirana, D'mše Štefanija, trn. poslovdja iz Kočevja, Trg svobode 21 pa je v Celju rodila — deklico Nevenko.

OBVESTILO

V torek, 3. februarja, ob 18.45, ob priliki predavanja Ljudske univerze, je pred stavbo množičnih organizacij v Kočevju, na nepojasnjen način izginil ozkotračni film. Bil je v pločevinasti okrogli škatici, svetlo srebrne barve. Ker film predstavlja za lastnika veliko vrednost, naj vsakdo, ki karkoli ve o izgubljenem filmu sporoči proti nagradi na Občinski odbor SZDL Kočevje ali postaji Ljudske milice.

KINO

JADRAN, Kočevje: od 6. do 8. februarja jugoslov.-nemški barvni film »Daimatinska svatba«, 11. in 12. februarja francoski film »Ljubim Lady Chatterley«, od 13. do 15. februarja angleški barvni film »Človek, ki je ljubil rdečelasko« ter ameriški barvni film »Hondo«. SVOBODA, Rudnik: 7. in 8. februarja ameriški film »Vitelonik«, 14. in 15. februarja jugoslov. film »Suknjič«.

RIBNICA: 6. in 8. februarja ruski barvni film »Don Kihot«, 14. in 15. februarja francoski film »Pri-mer dr. Laurenta«.

SODRAŽICA: 7. in 8. februarja ameriški barvni film »Gog«, 14. in 15. februarja italijanski film »Slovo na postajah«.

LOŠKI POTOK: 8. februarja nemški film »Stotnik in njegov junak«, 15. februarja slovenski film »Ne čakaj na maj«.

VELIKE LAŠČE: 7. in 8. februarja italijanski barvni film »Dekle z reke«, 14. in 15. februarja ameriški film »Upornik«.

DOBREPOLJE: 7. in 8. februarja amer. barvni film »Ljubim Melvina«, 11. februarja amer. barvni film »Saskačevana«, 14. in 15. februarja francoski barvni filmscopic film »Sakramenska frklja«.

PONIKVE: 13. februarja ameriški barvni film »Saskačevana«. KOČEVSKA REKA: 7. in 8. februarja češki barvni film »Jan Hus«, 14. in 15. februarja ameriški film »Houdini«.

OSILNICA: 8. februarja ruski film »Dvoboje«, 15. februarja ameriški film »Sedem nevest za sedem bratov«.

PREDGRAD: 7. in 8. februarja ameriški barvni film »Dvorsično okno«, 14. in 15. februarja ameriški film »Tajinstvena močvaria«.

BROD NA KOLPI: 8. februarja kitajski film »Prehod preko Janj-Cea«, 15. februarja ruski film »Dvoboje«.

IZGUBLJENO
Najdene otroške sanke vrnite proti naoradi Hrenu, Kočevje, Rožna ulica.

NOVICE

POSREDUJEJO

Med vojno sem veliko preстал, dom mi je bil požgan, vola sem dal partizanom, pa se to nič ne prizna. Se danes sem v tuji hiši. Kdo bo povrnil to škodo?

Anton Rački. Kuzelj
V zadnji vojni je šlo za to, ali bomo še sploh ljudje ali brezpravni sužnji, po katerih bo gazil fašistični škorenj. Ves svobodoljubni svet je žrtvoval vse, da se to prepreči, na desetine milijonov ljudi pa je žrtvovalo tudi najdražje — svoje življenje.

Nadžlovska borba naših narodov je zahtevala ogromne materialne in človeške žrtve, ki jih ne bo mogel nihče v celoti poravnati. Ko smo dočakali svobodo, se nismo vprašali, kdo nam bo povrnil vso to škodo, zgrabili smo za kramp in lopato, si ob podpori ljudske oblasti zgradili nove domove in pripravili vse, kar nam je bilo potrebno za vsakdanje življenje.

Kako je s poravnavo vojne škode in koliko se daje ravno Kolpiški dolini, pa smo pisali v zadnjih številkah našega lista.

Večkrat vidim, da vaš fotoreporter sika kake prizore, objavlja pa samo nekatere slike, kako je to?

France M., Rudnik
Fotoreporterji razne prireditve večkrat slikajo, objavijo pa samo eno ali dve sliki. V naprej ni mogoče reči, katera slika bo najboljša, objavi pa se navadno samo ena, ker stane kliše od 1.000 do 2000 dinarjev. Zgoditi pa se tudi, da klišeja za poslani posnetek sploh ne dobimo. Naš fotoreporter mora k sliki napisati tudi članek oziroma besedilo, za prizore, ki jih ob nedeljah slika, po mora slike še isti dan narediti in jih v ponedeljek poslati s prvim avtobusom v Ljubljano.

Ob obisku tovariša Tita v Etiopiji se veliko piše o tej državi. Zanima me, kako lahko tam kaj uspeva, ko so vendar sredi Afrike. Mana mi je tudi pravila, da so nam Italijani med vojno grozili, da nas bodo izselili v Abesinijo, takrat so Etiopijo tako imenovali. Mi lahko odgovorite?

M. Ž. učenka Ribnica
V Etiopiji, ki je sredi Afrike, ni puščave in so pogojni za življenje dokaj ugodni, to pa zato, ker je država na visoki planoti, visoki do 3000 metrov. V tej višini ni prevroče in bujno uspeva rastlinstvo. Kakor vemo, so bivši Kočevarji Nemci grozili, da bodo Italijani vse tiste, ki se ne bodo z njimi presehlili v Reich (dejansko na Krško polje), preselili v Abesinijo. Fašistična Italija si je leta 1935 z največjo krutostjo podjarmila to državo.

Gre za parcelo gozda, ki meri okrog 50 arov, ki jo je še mojega očeta oče užival, to je še skoro 150 let. Sedaj pa se je našel nekdo, ki hoče parcelo uzeči, ker je v mapl označena, da je njevoja. Včasih, če je nekdo užival nad 30 let, je postal lastnik, kako pa je sedaj?

Jakob Rački,
Vas št. 6
Nemoten 30-letni užitek še danes velja. Pozovite knjižnega lastnika parcele, da se lastnini odpo-ve; če bi tega ne hotel storiti, vložite pri Okrajnem sodišču tožbo za priznanje lastnine.

Tone Ožbolt

TABORSKA STENA

Kmalu po ustanovitvi se je sem preselilo vodstvo Kočevskega bataljona. Nekaj časa pa je bilo tu tudi vodstvo odreda. Tu je deloval Stjenko, Ante Novak, Jože Klanjšček-Vasja, Lokovšek Ivan-Jan, komisar Masel Franc-Lado, Smeli in drugi. Sem je zahajal Janez Hribar, dr. Aleš Bebler in tudi pokojni tov. Boris Kidrič je bil gost v tej skalni duplini. Zlasti prijetno sta se v njej počutila Jan in Vasja, ki je večkrat rad poudarjal: »Ena sama puška nam tu zadostuje za obrambo.« Da, večkrat sva se tu srečala s Cvarovim Rudijem, komisarjem Ladom, operativnim oficirjem odreda, Martinom Černetom, sekretarjem rajona Viktorjem Makarelom-Zmagom in drugimi. Sem je po ozki stezici prinesel na svojih starih plečih marsikateri koš hrane terence Ivan Ožbolt-Očka iz vasice pod Taborsko steno. Vasja in drugi so ga svarili zaradi prevelikega napora, on pa ni odnehal. Podobno so romali drugi, med njimi pokojni Anton Sercer iz Žurj. Kmalu po naselitvi vojaškega in političnega vodstva v naših kra-

IZ NAŠIH KRAJEV

Postaja in pošta v Žlebiču

V Žlebiču bi imeli lahko že zdavnaj tovrstno postajo, če bi bili stari Žlebičani bolj dovzetni za napredek. V času, ko so gradili nova postajna poslopja ob železnici, niso hoteli dati nekaj nji za hišo »Pri roki«, kjer naj bi bila postaja. To priložnost je izkoristila ortneška graščina. Na zamočvirjenem grajskem zemljišču v Ortneku je zrasla železniška postaja in tovrstno skladišče. Žlebiču na vsak način bolj pri- tiče tovrstna postaja z ozirom na veliko zaledje (na postajo v Žlebiču gravitira veliko zaledje: Sodraška dolina, Loški potok in Draga). Namesto v Žlebič morajo voziti blago mimo postaje v Ortnek.

V Žlebiču imajo za postajno poslopje leseno barako. Zato bi bilo prav, da bi zgradili poleg novega postajnega poslopja tudi prostore za tovrstno postajo. Mislijo bi bilo treba tudi na uvedbo poštne urada v Žlebiču. V ta poštni okolišji spadale okoljske vasi, in sicer Žlebič, Slatnik, Sušje, Breže ter eventualno še vasi Zapotok in Gorenji Laz iz poštne okolice Sodražica. To se pravi, da bi bil za poštne urad dovolj velik okoliš. V tem okolišju je tudi osnovna šola Sušje in trgovina v Zapotoku.

Za uvedbo poštne urada v Žlebiču sta zainteresirana poleg naštetih vasi tudi podjetji »Suha ro-

ba« in »Žične tkanine« v Sodražici. Prosimo oba naša ljudska poslanca v republiški skupščini, da se zavzameta za to zadevo. Prostori novega poštne urada v Žlebiču naj bi bili poleg novega postajnega poslopja.

Nastop upokojencev v Laščah

Zadnji nedeljo popoldne smo doživeli v Laščah prijetno presenečenje. Že drugi smo gledali in poslušali upokojence iz Ljubljane, ki so nam s svojim nastopom pripravili veliko veselja. Najprej so nastopili s pevskim koncertom, potem pa z opereto »Na planinah naših«.

Kljub slabemu vremenu je bila prireditev kar dobro obiskana. Gledalci niso skoparili s priznanji. Agilne igralce in pevce, ki jih vodi po- žrtvovalni Jurij Hočevar, je po prvi točki, ko so izvenli akordj zadnje od sedmih skladb, pozdravila Anica Brodnikova, učenka 8. razre- da osnovne šole iz Vel. Lašč. Po po- zdravju je tovarišiči Ferjančičevi, članici pevskega zbora, stari 91 let izročila svetje.

Ljubljanski upokojenci so pripravili vsem lep užitek. Mladostno razpoloženi igralci in pevci so dokazali, da lahko tudi starejši človek, ki ima dobro voljo, dela za narod na

ČRNEC

Lani so dobili prebivalci vasice Črnc v občini Sodražica vodovod, za katerega so prispevali res velik delež. Prispevki na eno gospodarstvo so znašali v lesu, denarju in prostovoljnem delu v vrednosti nad 250.000 din. Zato so vaščani Črnca lahko upravičeno ponosni.

polju kulture in prosvete; saj tu je združeno prijetno s koristnim. Če pa človek v visoki starosti 90 let še vedno aktivno sodeluje, mu moramo pri njegovem delu še posebej čestitati. Zato želijo njeni soigralci in pevci, da bi tovarišiči Ferjančičeva še dolgo živela in sodelovala pri nadaljnjih nastopih.

Vsem sodelujočim se od srca zahvaljujemo! Kmalu spet pridite, radi vas bomo sprejeli. J. P.

Zanimivosti o urah velikankah

Največja ura na svetu je v mestu Jersey City v tovarni »Colgate-Palmolive« (ZDA). Premer ure je točno 14 metrov! Njen veliki kazalec je dolg 9 metrov, mali pa 6 m! Ura je pričela delovati opoldne 1. januarja 1924 in do zdaj ni zaostala niti minuto.

Evropski rekorder je v tovarni Singerjevih šivalnih strojev v Clydebanku na Škotskem. Ura ima obliko kocke in vsak veliki kazalec je dolg 4 metre, mali pa okrog 3 m.

Najbolj točna, pa tudi najbolj komplicirana javna ura na svetu je vsekakor Olsenova ura na katedrali v Kopenhagenu. Sestavljena je iz 14.000 delov, a njen mehanizem deluje na 570.000 načinov. Uro so se-

ŠTEVILNE SO BILE ŽRTVE, KI SO JIH NAŠI KRAJI DALI ZA SVOBODO IN BOLJŠE ŽIVLJENJE. PRIBOČUJEMO NJIHOVE KRATKE ŽIVLJENJEPISE V POČASTITEV NJIHOVEGA SPOMINA.

JOŽE MIKULIČ

Mladost mu je potekala v Travniku v Loškem potoku, kjer se je rodil 20. V. 1913. Izhaja iz kmečke družine. Delal je doma na kmetiji, v zimskih mesecih pa se je preživljal s prevozništvom lesa. Narave je bil mirne, pri ljudeh priljubljen. Za narodnoosvobodilno gibanje je začel delati že leta 1941. Za partizane je zbiral hrano, strelivo in drugo. Italijani so mu prišli na sled, ga aretirali in odpeljali v Mušnevec pri Loškem potoku, kjer so ga ubili 30. VII. 1942.

JOŽE BENČINA

Takole beremo v njegovem življenjepisju: rojen 27. novembra 1899, leta v Travniku, Loški potok. Janez se je rodil mali kmečki družini. Bil je tesač. Večji del svojega življenja

stavljal polnih 10 let. Ena os potrebuje 25.700 let, da napravi en krog. Torej lahko mirne duše priznamo, da je to najpočasnejša stvar na svetu.

Ura na katedrali v Salysburyju (Anglija) je najstarejša cerkvena ura na svetu. Napravili so jo 1386 leta, a obnovili 1556. V welski katedrali je okvir ure, ki izvira še iz 1335. leta, a je na žalost brez mehanizma.

Najtočnejši mehanizem — kajti tega ne moremo več imenovati ura! — za merjenje kratkih časovnih razdobj, je napravil dr. Townes iz New Yorka. Mehanizem, ki je zgrajen na najnovejših osnovah mikrokvalov lahko razdeli sekundo na 24 milijard delov!!

Seveda moramo omeniti tudi najstarejšo žepno uro. Napravil jo je P. Hele iz Nürnberga še leta 1504, in sicer iz železa! To uro sedaj hranijo v Memorial Hallu v Philadelphiji v ZDA.

Švicarska tovarna ur, Jaeger Le Coultre, je napravila doslej najmanjšo uro na svetu. Njen premer je namreč okrog 13 mm, debela pa je manj kot 2 mm. Težka je okrog 7 gramov.

Za delo v tiskarni sprejemno krepkega kmečkega fanta, ki ima veselje do dela s stroji. Osebnih pogojev po tarifnem pravilniku. Prijave sprejema ČZP »Kočevski tisk«, Kočevje, Ljubljanska 14a (nasproti pošte).

Sprejem v službo

»KLJUČAVNIČARSTVO« — Kočevje

sprejme v službo

RAZPISOVALCA NORM

Pogoji: mlajša moška oseba z najmanj uspešno opravljeno srednješolsko izobrazbo, da je odslužil vojaški rok ter da ima stanovanje v Kočevju.

VEČ KVALIFICIRANIH DELAVCEV

ključavničarske stroke.

Nastop službe takoj.

Po zborih v občini Lašče

Na območju občine Lašče je bilo v zadnjih dneh v mesecu januarju več občinskih zborov. Poglejmo, o čem so razpravljali gasilci na

GREGORJU

Udeležba na zboru je bila dobra. Udeležilo se ga je tudi večje število mladih ljudi. Imajo tudi žensko desetino, ki šteje 16 gasilk. Delo gasilskega društva je bilo v redu. Na zboru so sprejeli sklep, da bodo poslali nekaj gasilcev v strojniški gasilski tečaj, ki bo letos polet v Velikih Laščah.

V DOLJNIH RETJAH

je gasilsko društvo še mlado vendar je delavno in ima že okrog 40 članov. Glavna naloga gasilcev v tem kraju je dokončna dograditev gasilskega doma. Nekaj sredstev imajo v ta namen že zbranih, nekaj pa jih bodo še zbrali. Sprejeli so sklep, da bodo dom dogradili v tem letu.

V VELIKIH LAŠČAH

se gasilci lahko pohvalijo z uspehi. Lansko leto so si uredili gasilski dom. Pri tem so vsa težaška dela in vožnjo opravili gasilci s prostovoljnimi delom. Sedaj pa jih čaka drugi problem; motorna brigadna je neuporabna in bodo morali nabaviti novo. Sedaj imajo samo ročno brigadno, kar pa ne zadostuje potrebam. Del sredstev za nabavo nove motorne brigadne bo prispeval tudi ObčO.

Zadnji nedeljo so imeli občne zbere gasilci na Robu, Vel. Osojni-

ku, Rašiči in Velikih Poljanah.

V občini Lašče imajo skupno osem gasilskih društev. V krajih kjer so bili odbori dobri in pripravljenosti gasilcev za delo, so bili doseženi tudi večji uspehi. Splošna ugotovitev pa bi bila, da so bila gasilska društva delavna, čeprav ne povsod enako in z enakimi uspehi.

neje močno popustilo. Za to zavetišče je izvedel vse širši krog ljudi, med njimi tudi nezanesljivi. To je bilo usodno.

V drugi polovici julija 1942. leta se je pričela velika italijanska ofenziva. Nekaj časa pred njo je pod vplivom protiljudskega duhovnika Žigjara iz Plešč v sosednji Hrvaški, prešla k Italijanom skupina domačinov, ki je hote ali nehoti, posredno ali neposredno, Italijanom izdala celotno organizacijo OF. Sam parti- zanski štab v Taborski steni pa je izdal pobegli izdajalec Šafer iz Srobovca, ki je od tod ušel zaslužen kazni. Te odpadnike je sovražnik spretno izkoristil za boj proti partizanom in drugim sodelavcem osvobodilnega gibanja. Imel jih je le toliko časa pri sebi, dokler jih je rabil, potem pa tudi njih poslal tja, kamor so šle njihove preživele žrtve, ki so jim prizdežali veliko gor- ja in največje strahote.

Bilo je 24. julija 1942, ko so v jutranjih urah partizanski štab napadli Italijani. Očividno je šlo za izdajo. V tem napadu so sodelovale močnejše sovražne enote, vsaka je imela okrog pet sto mož. Ena sovražna enota je bila na področju Trave, druga na grebenu med vrhom Šajbnikom in Dragarji, a tretja je navajala naravnost proti Taborski steni. To italijansko kolono je po

skrivnih planinskih prilazih vodil domačin Peter Sercer tako, da ni nikjer naletela na naše zasede. Vhod v votlino je dobro poznal že prej, verjetno pa je bil, dokler je podpiral partizane, tudi kdaj v štabu. Med gorskim drevmem in skalovjem so oprezno prišli do stražarskega mesta. Stražar Tine Obrano- vič je bil ubit prvi — verjetno po- toličen s kopitom. V njegovi bližini sta se na jutranjem soncu grela dva pionirčka: Kalčičev Vinko in 12 letni Turkov Jakec. Oba sta pred dne- vi, ko so Italijani požgali vas Beličo, ušla od domačin in se zatekla k partizanom. Prošila sta naj ju sprej- mejo v svoje vrste, da bi si rešila svoj mladi življenji in pomagala uničiti sovražnika. Morilci tudi nji- ma niso prizanesli. S puškinimi kopi- ti so ju zverinski pobili. Ugasnilo je dvoje mladih življenj, dve ne- dožni žrtvi italijanskih nasilnežev.

Tako so Italijani zasedli greben, na katerem sva z Rudijem tistega ap- rilskega dne in še večkrat pozneje stala in zrla v prijazno dolino in tja proti Jadranu. Zdaj je tu stal naš smrtni sovražnik. Vhod in edini izhod iz votline je sovražna vojska v naskoku zasedla in se naglo pri- pravljala za poslednji naskok v vot- lino. Številna mitraljeska mesta in drugi sledovi so še danes živa prič- a temu dogodku. Z zasedbo grebena

je prebil v gozdovih v domačih kra- jih in na Hrvaškem. Moral je ga- rati, da je preživljal osemčlansko družino. Že takoj prvo leto italijan- ske okupacije, 1941 leta, so mu Ita- lijani ob akciji v borbi proti partizanom zažgali hišo, njega pa vsega pretepenega odpeljali pred vojaško sodišče. Tu so ga kasneje izpustili. Ko je bil na svobodi, je spet začel sodelovati z narodnoosvobodilnem gibanjem, zbiral je hrano, razni ma- terial itd. Prišla je nemška ofenziva jeseni 1943. leta. Nemci so ga odpe- ljali v taborišče Dachau, kjer je umrl od izčrpanosti tik pred osvo- boditvijo.

ALOJZ LAVRIČ

Rodil se je 5. VII. 1902 v Travniku v siromašni delavski družini. Že kot mlad fant se je vključil v delo na žagi v Travniku in delal kot kurjač. Bil je aktivni član sokolske- ga društva, dober igralec in pevec. Rad se je družil z naprednimi učitelji v Loškem potoku. Leta 1941 se je povezal z organizatorjem osvobodilnega gibanja v tem kraju, učiteljem Vrtačnikom, in sodeloval pri organizaciji OF v Loškem potoku. Vse naloge je vestno izvrševal. Istega leta je bil sprejet v KP. Kmalu je odšel v partizane v Sme- ljev bataljon. Pri izvrševanju služ- bene dolžnosti se je na Debelem vr- hu 21. V. 1942. leta smrtno pone- srečil.

FRANC ŠEGA

Rodil se je 10. X. 1924. leta v Travniku. Oče mu je umrl v zgodnji mladosti, zato je breme za preživ- ljanje mlajšega brata in matere pa- dlo že zgodaj na ramena mladega Franceta. Po poklicu je bil delavec, delal pa je na žagi v Travniku. Bil je vesele narave. V partizane je vstopil 12. septembra 1943. leta, in to v Serčerjevo brigado. Kmalu je napredoval za desetarja. Tudi v Gubčevi brigadi, kamor je bil preme- ščen, se je izkazal za hrabrega borca. Padel je v borbi z Nemci in belogardisti v Mirni peči pri Novem mestu 12. maja 1944. leta. Zapustil je mater in brata.

JOŽE LOVŠIN

Rojen je bil 9. IX. 1903 v Travniku v siromašni delavski družini. Po poklicu je bil delavec. Preživljal je sebe in svojo družino z delom svojih rok. Večinoma je bil zaposlen na Rusovi žagi v Travniku. Že v stari Jugoslaviji se je povezal z napred- ni delavci in sodeloval v nanes- nih delavskih organizacijah. Pri de- lu je bil marljiv, mirne narave in priljubljen pri tovariših. Leta 1942 je začel aktivno delati za OF. Jese- nj 1943. leta so ga Nemci v znani ofenzivi aretirali in odpeljali v ta- borišče Dachau. Od glada in izčrpa- nosti je umrl 11. februarja 1945. le- ta v Schombergu. Doma pa so ostali štirje mladoletni otroci in žena.

ALOJZ BARTOL

Rojen je bil v obrtniški družini v Travniku 20. VI. 1908. Izučil se je mesarske obrti. Za OF je začel so- delovati že leta 1942. Veliko je pri- speval v materialu in v drugem za NOV. Po kapitulaciji Italije je bil dodeljen Narodni zaščiti Travnika. To dolžnost je opravljal do konca leta 1944, ko so ga premestili v borbeno edinico. Od tu pa je bil kmalu odpuščen, ker je bil slabega zdravja in je bil spet dodeljen Na- rodni zaščiti v Travniku. Svoje de- lo je vestno izvrševal, ki je bilo tež- ko spričo nenadnih napadov belo- gardistov in njihove črne roke. 6. marca 1945. leta ga je pri opravljanju dolžnosti prišla črna roka, od- peljali so ga na Križpot v Loškem potoku in ga tam na zverinski na- čin ubili.

du v votlino, oziroma štabne pro- store, komaj dobrih 60 metrov od nas Italijani. S partizanom Živkom sem se spustil proti stražarskemu mestu, ki je bilo po Italijanih že zavzeto. Čim sva stopila iz votline, so naju že obsule svinčenke števil- nih sovražnih strojin. Znašla sva se. V hipu sva se vrgla pod stezo, kaj je vodila iz grebena v štab. Na- zaj se ni bilo mogoče več vrniti. Zdrsel sva po strmini, na koncu katere je prepad, v katerem nama je prav tako grozila smrt. Že sva mislila, da je z nama konec. A glej, srečala! V najnižji točki te strmine in tik ob steni prepada raste še danes visoka bukev. Po njej sva sreč- no splezala navzdol in tako prešla najnevarnejšo točko. Pod samo pe- čino vrh planin, sva si Italijanom spretno izmuznila in previdno na drugi strani prekoračila greben ter tako prišla Italijanom na hrbet. Žal te sreče drugi niso imeli. V votlini so ostali komandir zaščitnega voda Franc Bombač - Matjaž, intendant Aleks, učitelj Lado Vrtačnik, Edo Mihelič, kurir Feliks Lak-Laufar, ranjenec Jože Jakšič iz Kostela, To- ne Hočevar iz Kočevja, 16. letni de- kletič Nežka in Ivanka Mule iz Pu- doba, Zakrajšek iz Kočevske Reke, Franc Krže iz Loškega potoka in Franc Mihelič iz Novega kota. (Se nadaljuje)